

Kjak

Bergtóra Høgnadóttir

Nýggja fólkasjúkan

Um dagarnar frættist, at stóru partur av lærarum kennir strongd. Lærarafelagið ger vart við, hvussu ónøktandi tað er, at tey ikki fáa hjálpt limum sínum nóg væl. Tað er í tøkum tíma, at ljós verður varpað á hetta – tí nógvir føroyingar kenna strongd í arbeiði sínum.

Sum sosialráðgevi og sum skeiðhaldari havi eg ofta hitt fólk, sum kenna seg strongd ella hava starvsfelagar, leiðarar, vinfólk ella familju sum eru sjúkrameldað vegna strongd.

Okkum tørvar ein alment orðaðan starvsfólkapolitikk viðvíkjandi strongd – kanningar aðrastaðni vísa, at strongd er orsökkin til triðja

hvønn sjúkradag, hví skuldi tað verið øðrvísi her?

Strongd í krepputíðum
Arbeidsloysið er og uppsagnarumfør hava verið á arbeiðsplássum. Tískil kenna fólk seg ofta ótrygg í stórvum sínum og tora ikki at siga frá, um arbeiðsbyrðan gerst ov møtimikil. Fólk koyra á – til tey koppa .

Álitisfólk ynskja strongdarpolitikk
Á skeiðum fyri álitisfólkom, har tosað eisini hevur verið um strongd, havi eg mangan hoyrt orðingar sum hesa: "Tá talan er um setanir, uppsagnir, alkohol og mangt annað – so veit egnágreiniliga,

hvør mín leiklutur er sum álitisfólk. Men tá talan er um strongd, er ilt at meta um. Hevði ein alment orðaður starvsfólkapolitikkur verið, so gjørdist tað nógv meiri ítøkilig!

Haldi álitisfólkini lýsa tørvin so væl, og harumframt er eingin ivi um, at um ein starvsfólkapolitikkur varð orðaður, gjørdist strongd nógv minni tabuiserað.

Strongdarpolitikkurin
Hvussu skal slíkur starvsfólkapolitikkur orðast? Um ongar reglur ella leiðbeiningar eru, er ógvuliga tilvildarligt hvørja hjálp, kunning og móguleikar fólk hava, sum gerast sjúk vegna

strongd. Møguleikar og rættindi verða ymisk. Tað veldst um leiðara, arbeiðspláss og yrkisfelag.

- Um hetta var ein partur av alment orðaða starvsfólkapolitikkinum, kundi innihaldið eitt nú verið hetta:
- Hvussu fyribygja arbeiðsplássini strongd?
 - Hvussu hjálpi eg strongda starvsfelaganum?
 - Hvør er leikluturin hjá leiðaranum/stjóranum?
 - Hvør er kunningin til starvsfelaganar?
 - Hvør er leikluturin hjá álitisfólkunum?
 - Hvørji rættindi og skyldur hevur strongdi starvsfelagin?
 - Hvussu fær strongdi

starvsfelagin eina góða uppliving/ byrjan, tá hann/ hon kemur aftur til arbeiðis?

Til seinasta spurningin er umráðandi, at tosað verður um, hvørjar uppgávur kennast kveikjandi, hvørjar eru møtimiklar. Ella eigur starvsfelagin móguliga at byrja niðurstøða tíð, tá hann/ hon kemur aftur til arbeiðis? Ein samrøða um tað at koma aftur til arbeiðis er ofta skilagóð.

Eingin uppfylging
Tá fólk eru sjúkrameldað er eingin uppfylging, sum lógin er í dag. Tað merkir, at fólk kunnu verða sjúkraskrivað í fleiri mánaðar uttan at nakar

(burtursæð frá læknanum) tosar við tey um heilsustøðuna. Tað er ikki nóg gott.

Eingin orðing í samgonguskjalinum
Farna valskeið setti Tjóðveldi fyrispurningar um hesi álvarsmál – einki spurdist burturúr. Í samgonguskjalinum er heldur onki um hetta á hesum sinni.
Mín vón er tó, at politikarar síggja samfelagsliga gagnið av einum slíkum politikki og fáa sett ferð á ein slíkan politikk sum skjótast – í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum, umframt kommunulæknum og psykitriini.
Góðan arbeiðshug!

Kristina Háfoss
Løgtingskvinna fyri Tjóðveldi

Samband við fortíðina

Undir slagorðunum "Samband við framtíðina" fór Sambandsflokkurin til løgtingsval við lyftinum um, at gera føroyingar enn meira heftar av donskum veitingum við at hækka blokkin við 200 mió. kr. Slagorðini "Samband við fortíðina" høvdu helst hóskað betur.

Blokkhækking - frá óveruligum vallyfti til samgongutreyt
Hugaði tá, at hetta var eitt óveruligt átak frá Sambandsflokkinum, ið varð gjørt fyri at tiltala ávisar sambandsveljarar. Eitt átak, ið ongantíð fór at vinna sær politiska undirtøku. Tí allir flokkar søgdu seg vilja hava ein sjálvberandi búskap, og hvør av flokkunum á Løgtingi vildu taka hetta søguliga stóra afturstigið á sjálvbjargnisleið ? Tá løgtingsvalið varð lokið, og núverandi lögmaður sat við

samráðingarrættinum at skipa samgongu, broyttist støðan. Sambandsflokkurin slepti nú nærum øllum krøvum og kravdi bert at blokkurin varð hækkaður. Tey, ið tóku undir við hesum, skuldu fáa nærum tað tey ynsktu í samgonguskjalið.

Sjálvbjargniskósinn skal steðgast
Orsökkin er, at sjálvbjargniskósinn skal steðgast.
Ríkisveitingin er í dag bert 4,6% av okkara føroyska framleiðsluvirði BTÚ. Tá blokkupphæddin síðan 2002 hevur verið fóst og búskapur okkara støðugt veksur, vil blokkurin minka sum partur av okkara búskapi og um fá ár gerast minni enn 1% av føroyska búskapinum. Hetta er ein sannroynd og ein gongd, ið fleiri politikarar vilja steðga. Einasti mátin at steðga hesum er at hækka blokkin aftur. Hetta er hetta

orsøkin til, at øll orka er lögð í hesa ætlan frá Sambandsflokksins síðu.

Óskiljandi samgongumeirluti fyri søguligum afturstigi
Tað serliga hugvekjandi og syrgiliga er, at ikki bert Sambandsflokkurin, men eisini Fólkaflokkurin, Miðflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin taka nú undir við, at senda umsókn til donsku stjórnina um at hækka føroysku ríkisveitingina við 33%. Ein hækking á heilar 200 mió. kr. Hetta hendir enntá samsundis sum danska samfelagið hevur størri hall pr. íbúgva enn føroyska samfelagið – og samstundis sum mett verður, at ráð er til skattalættar í Føroyum á 265 mió. kr. serliga til hægru inntøkurnar, og at nýskipanir í okkara fiskivinnu verða steðgaðar. Ein óskiljandi og ómetaliga óvirðilig støða fyri

Hóast ikki heilt nøgdur, so gleddist lögmaður um hetta úrslit og boðaði í KVF frá, at henda økta inntøkan á 8-9 mió. kr. hevði bjargað 30-40 stórvum. Hetta var ein tann mest undarliga niðurstøðan. Merkir hetta, at lögmaður heldur, at flatskattalættin, ið lækkar skattainntøkur landsins við 265 mió. kr. merkir, at 1031 stórv færri verða í føroyska samfelagnum ?

føroyingar.
stórv færri verða í føroyska samfelagnum ?
Vilja hækka blokkin við 33%
Nú lögmaður hevur verið á næsta fundinum saman við donsku stjórnini um blokkhækkingina, fekk føroyska samfelagið greið boð. Tit fáa ikki 200 mió. kr. – men smáar 9 mió. kr. í blokkhækking.
Hóast ikki heilt nøgdur, so gleddist lögmaður um hetta úrslit og boðaði í KVF frá, at henda økta inntøkan á 8-9 mió. kr. hevði bjargað 30-40 stórvum. Hetta var ein tann mest undarliga niðurstøðan. Merkir hetta, at lögmaður heldur, at flatskattalættin, ið lækkar skattainntøkur landsins við 265 mió. kr. merkir, at 1031

Framtíðar loysnirnar finnast í Føroyum
Latið okkum í staðin nýta alla tíð og orku til at seta greið mál fyri framtíðina, og seta ferð á nýskipanir av okkara samfelag – eitt nú okkara fiskivinnu, kommunum, pensjónum, skúlum, fyrisiting og almanna- og heilsuverki.
Tí tað er í Føroyum at framtíðar loysnirnar finnast. Loysnir, ið gera, at vit røkka einum sjálvbjargnum og framkomnum Føroyum, ið ikki eru heftar av donskum veitingum, men heldur kunnu veita grannalondum okkara eina hjálpanði hond um tørvur verður á hesum.